

Žijeme-li pro nepodmíněnou ontickou jistotu, jsme jen šťvanou zvěř. Člověčina a filosofie

Autor: Anna Hogenová

Abstract

If we live for unconditional ontic certainty, we are mere hunted game. Humanity and philosophy. – This paper analyzes the profound gap between the ontic realm of everyday concern with transient beings and the ontological depth of human existence. Drawing on phenomenology and ancient Greek thought, the author examines concepts such as aletheia, lethe, aidos, and anamnesis, contrasting them with modern progressivism and the Cartesian subject-object dichotomy. The text emphasizes the necessity of returning to the essential past (Gewesenheit) and understanding the phenomenon of the withdrawal of concealment. Without this insight, individuals lose the capacity for authentic existence, become susceptible to manipulation, and reduce truth to mere technical information and temporary certainty. Conversely, genuine truth is viewed here as unconcealment, born from a connection to the origin (Ur-sprung) and demanding the holistic inner engagement of the human being.

Keywords: ontical, ontological, difference, subject, object, Ur-sprung

Klíčová slova: ontické, ontologické, difference, subjekt, objekt, Ur-sprung

My, studenti Filozofické fakulty na konci šedesátých let minulého století, ale i sedmdesátých let jsme měli štěstí, měli jsme na filosofii prof. Jaroslavu Peškovou a prof. Milana Sobotku. Oba byli více než skvělí, nikdy nám nelhali a naučili nás to, co se skrývá pod pojmem „člověčina“. Nikdy jim nebudeme dost vděční, oba riskovali moc, ale byli to lidé, kteří nemohli mluvit jinak, než mluvili, byli věrní sobě, protože žili v pravdě! Rozeznávali ontologii a onticitu a to, co z toho pochází.

V onticitě vše odchází do nicoty, nic nezůstává, dokonce i čas a prostor. Není tu nic, dokonce i toto nic tu schází. Léthé je na vině, je řekou, která každý okamžik ukradne. To, co zůstává, je bytí, protože, kdyby tu bytí nebylo předem, léthé, tj. odtahování skrytosti, bychom nemohli pocítit. Nevadilo by nám to! Nepocítili bychom privaci. Neměli bychom strach ze smrti, z neustálého zanikání. To je způsob bytí, jak z nás bytí učinilo pastýře sebe samého. To je pravá podstata zapomínání.

Cholesterol ve stěnách cév je pouze průvodní jev nevyhnutelnosti zanikání všech jsoucen kolem nás, spolu s našimi těly a jejich vazbami na věci. Proto lidé tak milují peníze a vlastnictví věcí, bojí se zanikání, a proto se stávají shrabovači cenností. Neustále zastavujeme zanikání, tedy to, co je vlastně nevyhnutelné. Sem náleží i fenomén zapomínání, který je někdy milostivým. Nevyhnutelnost neporazíme. Jediné, co se staví nevyhnutelnosti do cesty je pravda, proto má nejvyšší hodnotu ze všeho. Smrt je takovou nevyhnutelností, je odcházením, které se nedá zastavit, proto moudrý se s ní včas skamarádí, aby mohl mít nerušenou radost z maličkostí života, které teprve po tomto divném spřátelení bude schopen

rozeznat v lidském mraveništi. Neskrytost musí být vyrvána ze skrytosti, nedává se zadarmo. „Neskrytost je podržením toho, co je zachráněno před ztrátou.“¹

Z tohoto hlediska jsou olympijské hry starých Řeků vytrháváním neskrytosti ze skrytosti, jen závod ukáže, kdo je lepší, protože neskrytost se vyloupne do skutečnosti, to agón spravedlnosti rozhoduje. Má to však jednu podmínku, nesmí zde jít o život jako ve válce, a to si hlupáci často neuvědomují.

Pokud potřebujeme nejvíce jistotu, pak nám musí nejvíce scházet v každodenním životě. Pokud nám nestačí platné zákony, pak to znamená, že se jim nedá věřit, přes všechny poučky autorit, pokud nás někdo silou nutí věřit zákonům, je pozdě. Pak člověk potřebuje jistotu, nepodmíněnou jistotu, ale to je jen ontologická jistota, a k ní se proklestit, znamená myslet do hloubky, tj. „myslet myšlené“, nikoli jen jsoucna. Proto jsou jsoucnaři tak nebezpeční v politice.

Běh a pohyb vozů tažených koňmi v závodu na počest mrtvého Achilleova přítele Patrokla má představovat rození, průběžný porod pravdy ve smyslu aléthei, zde se teprve všichni závodníci i hledící bytostně setkají s tím, co bylo nejpodstatnější a nejhlubší v propojení Achillea a Patrokla. Achilleus by nepřežil stud z toho, kdyby neuctil Patrokla tím, co bylo mezi nimi nejpravdivější a nejskutečnější, Achilleus by pohanil velkou matku Gaiu, kdyby nevynesl na světlo podstatu přátelství mezi ním a Patroklem. Zde teprve vyvstává síla neskrytosti v opravdovém studu, nazývaném aidós, jemuž ještě staří Řekové dobře rozuměli. Tomu dnešní politici nemohou rozumět.

To podstatné pro náš život nám dochází až zpětně, v naší paměti, nikoli prostřednictvím nahodilých vzpomínek. Změť zkušenostních obsahů musí být prozářena sjednocující životní intencí a teprve pak dochází k vhledům, k podstatným vhledům. Hluboké, pochopené porozumění si vyžaduje návrat do podstatné minulosti, do níž se musí vrst tak, aby se zrodila čistá jednoduchost vhledu tendující k Unum. Tomu říkají staří Řekové „*mnaomai*“ (μναομαι) pamatovat si počátky. Bez paměti, mající v sobě schopnost propojovat podstatné v přítomnosti s podstatným v minulosti, není člověk autentickou bytostí, nemůže být věrný. Jen když se vrátíme k uzlu podstatných náznaků „*in der Gewesenheit*“, porozumíme budoucnosti, v tom je základ člověčenství.

Řeky nejsou jen obraz a pojmy, jsou naší dějinností, která k nám byla poslána se vši něhou a poezií v zákrutech její cesty, musím z ní číst budoucnost, není to jen předmětná příroda k osedlání výroby elektrické energie. Betonové břehy nikam nevedou, neříkají nic o tom, co k nám bylo posláno (*die Schickung*) a právě od toho, co k nám bylo bytím posláno, jsme lidskými bytostmi žijícími v tajemství. Rýn v sobě nese to, co nám bytí poslalo. Musíme se vracet k počátkům! Jinak ničemu neporozumíme přes haldy nesmyslných faktů. Nestačí jen setkat se s neskrytostí, a jsme svobodnými volnými bytostmi. Musíme ještě nahlédnout její nevyhnutelnost, pak teprve jsme volní od jsoucen a smrti. Tato nevyhnutelnost spočívá paradoxně v léthé, v odtahování skrytosti, pokud ji nezahledneme, je vše ztraceno, pak jsme pouhými zvířaty v podobě člověka.

¹ HEIDEGGER, Martin. *Parmenides*. Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann, 1982, s. 193.

Proto naše duše musejí projít hrůzou tohoto odtahování skrytosti, abychom na ni nezapomněli, jinak nepochopíme zachraňující moc neskrytosti. Toto můžeme pochopit jen z mýtu, a to i dnes, toto nám věda neumí předat, nedisponuje našimi dušemi jako např. s plastelínou, která s poddává lehce vnějšímu násilí. Máme počátky, které jsou našim největším pokladem, záchranou, to si nesmíme nechat vzít. To je také důvod, proč liberalismus je tak nebezpečný. Jen v mýtu je prostor pro setkání totožného s totožným, kdy se stáváme jednou věcí s bytím ve smyslu *das Seyn*, pak nepotřebujeme vnější jistoty, máme tu svou, a ta je pravá. Nakonec tu spravedlnost přeci je, přes všechny pochybnosti a hrůzy.

„Platónův mýtus na konci ‚Ústavy‘ říká, že člověk, který ve zdejší světě nese svoji smrt jakožto úděl uprostřed jsoucna v celku, pochází z obludného místa odtahujícího se skrývání. Proto musí člověk, když se navrácí z Hádu opět na zdejší svět, mít v sobě hrůzu z odtahujícího skrývání, jež jako věno si odtud přináší pro setkání se jsoucnem, v *mnaomai* (při paměti – *μναομαι*). Je to přinášení skrytosti, která vyzvedává nutnost neskrytosti.“² Proto je pravda *alétheia* a je poznávána skrz prožitou negaci k *deinos* z daimónského místa. Pravda se nám nedává otevřením očí a spatřením jsoucna, která s námi zůstávají, i když nikoli věčně. Pravdu potkáme jako nevyhnutelnost jen proto, že bytostně a v hrůze potkáme odtahující se skrývání. To by se nedělo, kdyby nebyl podstatný důvod pro tuto nevyhnutelnost. Negativní platonismus o tom vypovídá jasně ve stejnojmenné knize Jana Patočky.

Shoda myšlenky se skutečností nám dává jakousi pravdu jen tehdy, když jde o srovnání těchto nestejností, jako je věc a skutečnost, nehledě na to, jak je skutečnost v mikrokosmu složitým pojmem, protože ji nevidíme přímo; buď ji vypočítáme, anebo ji „poznáváme“ přes přístroj; a to jsou problémy, o nichž dnes už víme. Neskrytost nepozná ten, kdo pil příliš z Améles. Jako by lidé, kteří pili přes míru, chtěli stejnou možnost vést ty druhé, kteří pili s mírou. Chtějí do decize, a přitom na to nemají. Toto je náš dnešek.

Jedna souvislost je zarážející, nejdříve musíme potkat skrytost a teprve později neskrytost, což je nesmírně hluboký odkaz desáté knihy Platónovy *Ústavy*. S neskrytostí se potkáváme vždy pohledem dozadu do podstatné minulosti. V tom je dosud nedostatečně pochopená pravda, s naprosto fatálním důsledkem pro mladé lidi. Přesně toto schází mládí, a proto jsou si tak jistí v tom, k čemu došli svým myšlením. Z toho vyplývá jejich jistota, která v dnešní době, a je to poprvé v naší přítomnosti, se často stává, že se tato jistota proměňuje v ten prazvláštní druh krutosti, která vypadá normálně, což z této krutosti dělá něco velmi šíleného. To poprvé pochopila Hannah Arendtová. Za to ale může progresivistická mediální sféra ve společnosti, která také ztratila hranice ve své nenávisti a bestialitě; není nebezpečnější fenomén mezi námi. Jak je možné toto pochopit z filosofického hlediska (fenomén postřeleného Fica, Kirk v USA apod.).

Pokud přijdeme o podstatnou minulost a je nám ponechána jen sféra vzpomínek, což je pouhá *die Vergangenheit*, nikoli *die Gewesenheit*, pak nemyslíme neskrytost, protože ta se dá potkat jen v podstatné minulosti, to je *die Gewesenheit* na rozdíl od *die Vergangenheit*, jež je pouhou technikou historie. Toto mladým schází a nemohou to mít, proč? Protože jsou mladí! Bez podstatné minulosti se k pravdě nedostaneme. Proč dnešní mladí nemohou být tak staří, aby byli mladí, proč neslyší „všechny zvony světa“?

² *Ibid.*, s. 192.

Bude to asi překvapení, ale k člověku patří tato podstatná minulost nevyhnutelně, bohužel je to málo známo. A to je přesně to, co ta progresivistická skupina lidí v sobě nemá, žijí jen pro budoucnost a nikdy je nenapadne, jak důležitá je proliferace podstatné minulosti do právě bezprostředně žité přítomnosti, abychom mohli pochopit pravdivý rozvrh budoucnosti. Bez této proliferace podstatné minulosti do bytostně prožívané přítomnosti nemůže mít politik dobrý rozvrh pro budoucnost. Člověk není mechanickým procesem živé hmoty, ta se odehrává jen v aristotelském čase mechanické kauzality. Jen v lidském čase jsou návraty do podstatné minulosti zrozené z naléhavosti přítomného času, z něhož se zrodí vhledy, které se nedají mechanickou cestou získat, proto jsme lidé, nikoli tající ledovce, kde vládne matematika se svou nevyhnutelností vpřed.

Zde vládne čas, kterému fenomenologové říkají temporalita, který náleží jen člověku, nikoli zvířatům. Nejpodstatnější úlohu zde hrají počátky, které se vždy poprvé a vždy také naposled zrodí, a pak se zavinou do sebe samých, ztratí se. Jejich rození je v jiném čase, než je vědecký čas a než je čas nebezpečných progresivistů, umanutých pro zářné zítřky; bez pochopení počátků, které se vždy poprvé a vždy naposled rodí.

Pravda je neskrytostí, ale jen za podmínky, že je spojena pupeční vyživovací šňůrou s počátkem, s původem. „*Der Ur-sprung*“ je prapůvodní skok ze jsoucen do propastného bytí. Říká se tomu ontologická diference, ale většina vědců zná jen ontickou diferenci, protože věří jen tomu, co je *clare et distincte*, co je kauzalitou pouze v aristotelském čase, co je subjekt-objektovou figurou, kde pravdou je jen jistota (*certitudo*). Ale pravda je neskrytost. S jistotou a „hodnotami“ se kšeftuje stejně jako s jakoukoliv jinou komoditou. V tom jsou lidé skutečnými mistry, hlavně v politice. Neskrytost ale se nepotkává, když odkryje slupku, pokličku, kterou je pravda překryta. Neskrytost není pouhým odkrytím, pravda je vždy vznícením, rodícím se z oné pupeční šňůry k původu. O tom se nemluví. Proto mladí jdou vstříc jen budoucnosti zářné a oslňující. Neskrytost neoslňuje, jen žhne jako dřevěné uhlíky z táborákového ohně v létě pod červencovým nebem. Tato pravda prozáří člověka, je na něm vidět.

Mladí nezahlednou tuto zanícenost, nejsou tak staří, aby o této podstatnosti věděli ze zvnitřnění této zanícenosti, která je vroucností; proto mluvíme o „vroucí vodě“. Jen zde se představuje neskrytost jako alétheia. Odtahuje-li se skrývání, pak nepochopíme neskrytost, protože neprožijeme její nedostatek – privaci, to se děje těm, kteří pili přespříliš z Amelés. Patří to jedincům, kteří nežijí ze svého vlastního pramene a jsou zneužitelní v každé manipulaci, uskutečňující se přes emoce bez náhledu na nevyhnutelnost. Tito lidé nedisponují vhledy do celků bez marga, protože nežijí v napětí bytostného tázání, pili příliš z Amelés.

Pravda se poznává až naposled, tj. až data naskládaná ve startovací paměti uzrají k vzájemné proliferaci a současně ke zrodu do jednoduchého proponere, jenž všechna data nechalo zrodit do podstaty; to je vhled. Spousta lidí toho není schopna. Proto se tak cení informace, které nejsou nic jiného než platností bez kontextu, bez pozadí. Málokdo to pochopil, bohužel. Tragická je situace mezi novináři. Tam, kde se něco skrývá a my toto skrývání jsme schopni rozeznat, tam musí být i pravda, jinak by nemělo smysl toto skrývání. Léthé pouze odtahuje skrývání a my máme za úkol z toho pochopit, že nemáme mít možnost skrývání potkat s jistotou, jež je současně i jistotou o pravdě samé. Udržet svár uvnitř sebe samého v dozrání k jednoduché jednoduchosti vhledu je podstata sama, říká se jí hloubka, odpovídá seříře vody (chochma), protože voda má hloubku, a to je i moudrost.

Streit – střetání má v sobě spor i jednotu, jde o kmitání sporu a jednoty, což tvoří nejvyšší pevnost, viz mosty a kolejnice vlaků atd. Vdech a výdech, přijímání potravy a odstraňování toho, co není stravitelné, *hieros Gamos* – to vše je střetání, které je ze všeho nejpevnější. A pokud se střetání děje současně, tzn. oba protiklady se dějí v tutéž dobu, pak jde o to, co je v životě v nás i kolem nás to nejlepší a nejdokonalejší.

Změny kolem nás jsou vázány, aniž si to uvědomujeme, na úlohu subjekt-objektového rozvrhu v našem životě. Proto nás dnes ovládá vůle k moci, Nietzsche není bezdůvodně pokládán za moderního proroka. Jen silný člověk, překračující zvyklosti, tradice, moudrost věků může být úspěšný, a nakonec všemi akceptovaný, proto je adorováno mládí, technicky „vyrobené“, nedotčené podstatnou minulostí. Mladí nám byli „ukradeni“, tak prostě to je!

Všechna jsoucna i naše těla jsou odcházející, a to neudržitelně odcházející. S tím je nutno se smířit; a včas. Je třeba být v rozhovoru s přicházejícím bytím, abychom mohli být pravdivými, autentickými. Onticita je pro ty dnešní důležitější než podstata bytí, tj. ontologie. Člověk se vyťahuje nad vším, co kolem sebe potkává i nepotkává. Je pyšným titánem! To už potvrdil i Masaryk v zamyšleních nad nietzscheovskou „vůlí k moci“. Stal se totiž díky Cartesiovi „subjektem“, jenž samozřejmě vládne nad všemi objekty. Aniž by si to lidé uvědomili, v této platnosti je obsažena nadvláda člověka nad vším, nic není vyššího, ani Bůh. I ten se stal předmětem popisování vědeckými metodami. Stal se onticitou. Co je ontické, vždy nenávratně mizí, i když to trvá miliardy pozemských let. Přesně toto si měly duše opouštějící Hádés zapamatovat, protože nepily příliš z Amelés. Ti, co pili přesprátiš nebo méně, než byla a je jejich míra, nepochopí bytí a budou žít jen pro jsoucna; říkáme jim „jsoucnaři“.

Mýtus je vždy hlubší než pouhá věda, protože to, co je nejpodstatnější, se musí v čtenáři doslova zrodit, z toho, co mýtus „vypráví“, mýtus je vždy pohádkově „vyprávěcí“; v tom je ale tajemství. *Léthé pedion* je polem hrůzy z pochopení, že všechna jsoucna jsou neúprosně zanikající bez návratu, a toto musí člověk bytostně pochopit, jinak nikdy nepochopí že pravda je to, co zachraňuje to, co je stálé, co platí, ba co je nezničitelné. Proto máme bytí, lépe řečeno „ono má nás!“, jen my o tom nevíme. Proto se pravda jmenuje neskrytost. Bytí se také neskrývá, má jen jeden nedostatek, je příliš blízko nás a to tak, že jej smysly nevnímáme. Bytí je totiž tím, čím nemůžeme nebýt, když tady, na světě, jsme. Tak jsme i pravdou, protože bytí a pravda jsou tímtež, jsou jednou věcí, nahlíženo ontologicky.

Novověk nás, lidi na planetě, přiměl potkávat bytí jen v tom, co je „clare et distincte“ (jasné a ohraničené), a proto nacházíme bytí jen v jsoucnech, což se stalo i samotnému Nietzsche. Proto jsme pochopili ontologickou nevyhnutelnost zanikání a ztracení všeho jako zapomínání, jako vadu subjektu, vadu našeho stáří. Ale stáří toho zná moc a nepotřebuje se připomínat nepodstatností na trhu věcí i na trhu myšlení a představování. Mládí není lepší než stáří.

Ve vhledu do podstaty zachraňujeme její stálost a ve stálosti je klid a smíření. V tichu zemřelých je zachráněno to, co nespravedlivého jsme jim udělali jako nemá výčitka. Podstaty se neztrácejí, zůstávají v duchu. Jak nám to připomněl Husserl: „Největším nebezpečím pro Evropu je únava. Budeme-li proti tomuto nebezpečí všech nebezpečí bojovat jako dobří Evropané s takovou statečností, jež neuhýbá ani před zápasem bez konce, pak z ničivého požáru nevíry, z doutnajícího ohně zoufalství nad všelidským posláním Západu, z popela

velké únavy, povstane fénix nové životní niternosti a nového zduchovnění jako záruka veliké a daleké budoucnosti: neboť jedině duch je nesmrtelný.“³

Proč je pravda pramene dlouhé řeky Rýna až v Severním moři, do něhož se vlévá? Protože její počátek – pramen pramenící někde v Alpách se vine v celém jejím toku, nezůstává někde v horách, to si myslí jen karteziáni a je to škoda, kdyby byli hlubší, pochopili by, že pravda pramene Rýna končí v moři, neztrácí se. A tak je tomu i s ostatními počátky, vždy poprvé a vždy naposled se rodícími, jako zachránci i nás, lidí. Z čeho přichází k rybářovi, který často se jen přetvařuje, že mu jde o ryby, ten klid, který stojí, zůstává při neustálém toku pramene z Alp? Lidé lpí na tom, co neustále odchází a nikdy jim úplně nebude patřit, a přitom jsou tak blízko tomu, co zůstává v neporušenosti, v klidu. Achilleův *dromos* – závod vozů tažených koňmi byl „pohybem řeky“ v němž byl neustále přítomen počátek Patroklovy čisté duše, nádherné a nedozírné v přátelství až „za smrt“; to chtěl Achilleus předat všem spolubojovníkům.

Pravda tohoto druhu nemůže vypadat jako pouhá informace. To, co je podstatné, nikdy není jen pouhý fakt v platnosti informace, vždy jde o celek bez marga, jenž se v nás musí zrodit z hledačského, bytostného napětí, v němž prodléváme neustále v naší každodennosti. Tyto celky bez marga, zrozené z našeho usebraného uvlastnění mají v sobě počátek, původ, *der Ur-sprung*, proto je duch ohňový, je vznícením a řeřavěním v naší duši, to v sobě nikdy nemá a nemůže mít obyčejná faktologická informace, protože je jen správností, nikoli neskrytostí. Jen co má účastenství v původu, může být pravdou a počátek se neztrácí, jen se do sebe zavínuje, aby se mohl znovu poprvé a znovu naposled zrodit v pravou chvíli.

Léthé je odtahováním skrytosti, pokud si toto uvlastníme v sobě samých, budeme myslet tak jako mysleli staří Řekové. U nich zapomínání bylo ontologickým dílem léthé, nikoli subjektivní vadou člověka. Pravda není jen správnost, pravda se vzněcuje v duši, protože se dotýká počátku, původu, není to jen hoimoiósis – nápodoba, jak tomu dnes jest. Pravda je niterná, je vroucí, afikuje nejen rozum, ale i city a vůli, afikuje celého člověka v temporální časovosti. Obsahuje v sobě návaznost na podstatnou minulost, je ukotvena v přítomnosti, a to vše se prolouhuje do rozvrhu budoucnosti.

Řekové pochopili anamnézis jako uvlastnění odtahovaného skrývání. Pokud se skrývání odtáhne, pak nikoho nenapadne něco hledat, nepochopí, že mu něco schází, tak je tomu u zvířat. Pokud díky uvlastněnímu odtahování skrytosti člověk pochopí, že mu něco chybí (privace, otázky), pak se ptá po pravdě. Proto dnešní machthábrí skrývají skrývání, což je forma zotročování jedinců a většina vůbec neví, že je otrockou bytostí, i když mají hromadu titulů před jménem i za jménem. Zapomínání není znakem stárnutí, mladí zapomínají víc než staří. Zapomínání se nepojí s nedostatkem v subjektu, ale s tím, že tomuto člověku je skryta skrytost, pak si ji neuvědomí a důsledkem toho je, že je spokojen s tím, co jest a vůbec nemyslí, jen si chce užívat. Zde se skrývá hloupost pyšné vědeckosti a digitální chytrosti.

Na Léthé pedion se má duše přesvědčit, že všechna jsoucna, včetně jeho těla odchází do nenávratné skrytosti, do nicoty, a proto není dobré žít jen pro jsoucna, peníze a slávu; to vše končí v neúprosné ztracenosti, kterou nezastavíme v absolutním smyslu. Zachraňuje nás jen pravda, která není nápodobou jsoucen, tj. *homoiósis* (ὁμοίωσις). Tato pravda už není

³ HUSSERL, Edmund. *Krise evropských věd a transcendentální fenomenologie*. Praha: Nakladatelství ČSAV, 1972, s. 364.

neskrytostí, je jen nápodobou, analogií, obrazem, a tak je tomu dodnes. Alétheia – neskrytost je pravda, která vyrůstá z počátku rozením, proto si nežádá vnějšího důkazu a je odvislá od čistoty myšlení daného člověka. Anamnésis není vzpomínkou, je zanořením se do ideje, která je pozadím, z něhož se vynořují obsahy, kterým chceme porozumět. Tak tomu bylo u Řeků; u starých Řeků.

Dnešní psychologie nemá ontologický rozměr, vše je v ontickém subjektu „uskladněno“, a psycholog to popisuje. Vše je stvořeno ze subjekt-objektové figury nejobecnějšího rozvrhu světa. To přinesl Descartes – Cartesius, jsa veden jedinou intencí, chytit jistotu, jako jedinou pravdu. Odtud se počíná éra odpočítávání nejvyšší jistoty od těch nižších, a s tím se uskutečňující relativismus, pomalu se proměňující v postmoderní svět, jenž nemá žádnou jistotu, kromě té, že vše je relativní, tj. nejisté. To vede k teoriím chaosu a k limitám v matematice, k lidské ztracenosti v oceánu odborníků, kteří mají klíč ke všem záhadám, i k záhadě odpovědnosti.

Chceme-li si vzpomenout na něco, musíme hledat cestu k pozadí (patříčná idea, noeze) a to nám vzpomínku vydá. Proto detektivové při vyšetřování vraždy vždy inscenují proces tohoto činu na daném místě. Právě propojení detailů se pouze probouzí, když ve hře je celá bytostnost pozorujícího, tedy rozum, city i vůle. Je třeba vědět, že celek je vždy víc než součet částí, proto slabika „ba“ je vždy víc než spojení souhlásky „b“ a „samohlásky „a“. Tento základní moment nenajdeme v celé „filosofii“ digitality. Jediným podnětem k nevyhnutelnosti hledat pravdu je předchůdné usebrání a hlavně uvlastnění odtahujícího se skrývání. Pokud nás nenapadne ono „zde se něco skrývá“, pozor! Pak se k pravdě nikdy neprobojujeme. Proto nám dnešní machthábrí tak pěchují naše myšlení naprostými nesmysly, protože nesmíme mít čas na uvlastnění odtahujícího se skrývání. Narazili bychom na jejich fallere, na jejich imperiální fallere.

Pravda není jen věcí logiky, tj. pravdivostních matic, jak se dnes pravda alespoň někde vysvětluje. Potřebuje také *aidós*, což je dar bohů starým Řekům, a to je stud a svědomí, jež je provázeno přízní, vyzařovanou mírností a laskavostí, obsahující v sobě posvátnost a vřelost. Jen toto vše v proponované jednoduchosti, jež je neskrytostí, dávající se jako dar, je pravdou. Pak můžeme mluvit o uvlastněné pravdě, nikoli jen o usebrání. K pravdě nelze přicházet jako k technickému předmětu. *Aidós* je také *cháris* (laskavost). To vše dohromady má v sobě posvátnost (*Theion*) a vroucnost (*daimonion*). Pravda není jen matematika, je bohatší, posiluje důvěru člověka nejen ve spravedlnost na zemi, ale i spravedlnost posvátnou, bez níž se těžko žije.

SEZNAM LITERATURY

HEIDEGGER, Martin. *Parmenides*. Frankfurt am Main: Vitorio Klostermann, 1982.

HUSSERL, Edmund. *Krize evropských věd a transcendentální fenomenologie*. Praha: Nakladatelství ČSAV, 1972.

(Prof. PhDr. Anna Hogenová, CSc. je vedoucí Katedry filosofie UK HTF.)